

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglu@mail.ru

Avqust havasına özəl qiymət...

Günü-güzəranı, hava durumunu, üstelik də quru sərhədlərimizi bərk bağlayan bu COVID-19 bəlasını düşünəndə adam heç bilgisayara yaxın getmək istəmir. Elə istəyirsən ki, düşüdüklərini ürəyində özün üçün təkrarlayasan, ya da gözünü zilləyib tavana, otaqdakı temperaturu azacıq mülayimləşdirən ventilyatora bax-baxa özün eşidə biləcəyən səsle mövzunu pıçıldayasan - bir divarlar eşitsin, bir də ürəyindəkilər. Bilmirəm, bu nə qədər inandırıcıdır. Amma inanın ki, istinin əlindən (qoruyucu maskada ki, lap əldən salır!!) adam elə tincixir ki, məhz divarla, əsən küləklə, lap elə ventilyatorla danışib havanın qaralmağını, günün dağın arxasını aşmasını bir təhər qarşılasın... Təəssüf ki, Bakıda elə diqqət çəkən dağ yoxdu. Amma bunun əvəzinə dənizə boylanırıq. Günəş də elə dənizdən çıxıbyənə dənizə qayıdır. Deməli, adama elə gəlir ki, bütün yollar bir də başlanğıc nöqtəyə qayıdır. Doğrudur, zaman-zaman deyiblər ki, tarix təkrar olunur. Bu və ya digər formada yanaşanda elə yolun başlanğıc nöqtəsinə sondan bir də baxanda bu təkrarı hiss etmək olur. Bax, Bakının bu cırhacırında da nə düşündüyümü, nə yazdığımı az qala unudaraq sözləri də tapmağa çətinlik çəkirəm. Çünki Bakının yayı təkçə günəşin yandırması ilə deyil, həm də Bakının asfalt küçələrinin od püskürməsi ilə həmin o cırhacı adamın bütün əhval-ruhiyyəsini alt-üst edir. Lap obrazlı desəm, göydən də od tökülür, yerdən də od qalxır. Belə məqamda bəzilərinin klima, bəzilərinin kondisioner kimi təqdim etdiyi cihazın da sözü boğazında qalır, hayımıza çata bilmir. Amma soyuq su satanların işi başdan aşır. Necə deyərlər, suyu soyutmağa macal tapmırlar. Nə isə...

Bax, belə bir məqamda öz-özümə fikirləşirəm ki, günün bu günündə, bu saatında, bu anında mənim doğulduğum kənddə, beş barmağım kimi tanıdığım bulaqların başında əyləşsəm nə bu isti yadıma düşər, nə də bu istinin əli gedib oralara çata bilər. Çünki o yerləri, o bulaqları dağlar da, meşələr də, elə Allahın özü də böyük lütfə qoruyur. Ona görə də soyuq bulaqların bumbuz suyu dodaq göynədir və o göynərti adamın təkçə canından deyil, yadından da istini bütünlüklə çıxarır.

Əslinə baxanda isti, ilıq anlayışları həm gereklidi, həm də müəyyən bir zərurətdi. Çünki adamın evi, ocağı isti olanda, ətrafında ilıq münasibət olanda və o bu istiliyin, bu ilıqlığın içərisində yaşayanda həyat da mənalı olur, onun həyatı da. Çünki onu anladığı kimi o da anlayır, onu duyduqları kimi o da duyur. Və sonda ortaya mükəmməl bir insan həyatı qoyulur. Elə bir həyat ki, onun hər anında yaşamın, sevginin cizgiləri, eləcə də zamanın ştrixləri özünü göstərir. Bunu yaşayan da əlini ürəyinin üstünə qoyub rahatlıqla arxada qalan günlərin təkçə təəssüfünü yox, həm də təəssüratını yaşayır. Deməli, böyük Səməd Vurğunun dedi ki, "çörək bol olarsa, basılmaz vətən" çağırışını müasirləşdirsək, zamana uyğunlaşdırsaq, lap elə bu yazının yazıldığı anın notlarına kökləsək, onda deyə bilərik ki, "istilik bol olarsa dözümlü də artar.

Axi biz dözümlü xalqın nümayəndəsiyik!"

Söhbət dözümdən düşərkən qoy imkandan istifadə edib bir az özümü tərifiyəm. Zarafat deyil, həm bu istiyə dözürem, həm bu istinin yaratdığı problemlərə. Üstelik bu istidə həm yazı yazıram, həm yazı oxuyuram, həm də ən vacibi iç dünyamdakı səni sevirem. Deməli, mənim dözümlüm digərlərinin dözümlündən ən azı 20 dəfə çoxdu. İndi özün hesabla dözümlümün həcmi. Sən onu hesablayana kimi mən sənə bir şeir deyim:

*Səndə sevgi oyananda
Məni torpaq isidəcək...
Gözlərinin oxşadığı -
Quru yarpaq isidəcək!..*

*Nə çəkirəm Allah bilir
Kipriyimi külək silir...
Daş da səndən tez isinir -
Düşsə qor, bax isinəcək...!*

*Bir insaf et, düşün məni
Bil, mən varam - düşünməli!..
Toparlasan düşüncəni -
Soyuq gorgah isinəcək!..*

Bu isti havada adam bəzən telefona da cavab verməyə ərindir. Ən dəhşətli iş və ev telefonlarıdır. Çünki orada nömrə görünmədiyindən zəngin kimdən gəldiyini təxmin edə bilmirsən və məcbur olub dəstəyi qaldırırsan Və bütün problem də elə bundan sonra başlayır...

Hansısa bir uzaq qohum, tanış, lap elə qapı qonşu telefonun o biri ucunda əsnəyə-əsnəyə havalardan başlayıb dənizdən keçib bütün şəhəri, bütün ölkəni dolaşandan sonra axırda soruşur ki, müəllim, sən bilərsən, bu istilər nə qədər davam edəcək?

Bax belə bir məqamda dişini dişinə sıxıb dinlədiyin bu adama deməyə söz tapmırsan. Hətta əsəbi bir şəkildə hərdən zarafat da etmək istəyirsən. Məsələn belə:

- Bağışla qonşu, Allahın telefon nömrəsini itirmişəm. Öyrənən kimi soruşub sizə məlumat verərəm.

Bəli, bu mənim demək olar ki, hər gün eşitdiyim sualın qarşılığında tək-tək adamlara verdiyim cavabdı. O cavabı o adamlara deyirəm ki, onların müəyyən mənada anlayışları var. Amma neyləyərsən ki, həmin anlayışlı adamlar da bir az keçəndən sonra yenə həmin o mövzuya qayıdırlar. Bax onda mən tam şəkildə əmin oluram ki, Bakının, yəni Bakının yayının istisi bizi altdan-üstədən qaynadır. Elə "qaynadığımızı" görə də yaddaşımız ərilyir. Eyni sualı, eyni sözü təkrar edirik. Özü də necə gəlirdi. Yenə nə isə...

Hə, günəşin bütün gücü ilə od səpdiyi bir məqamda şəhərin bir ucundan o biri ucuna gedirəm. İnsafən bu yollarda maşınların sayı o qədər də çox deyil. Amma tək-tək maşınların ya bütün şüşələri qaldırılıb, içəridə klima işləyir, ya da bütün şüşələr endirilibə maqnitofon bütün gücü ilə bağırır. Bax, mənə elə gəlir ki, həmin o maqnitofonu "bağırandan" bu üsulla maşının içərisindəki istini qovur, özünü sərinlədir. Əks halda, adam gərək kar ola ki, o səsi, o bağırtdını eşitməyə. Bu da şəhərimizin bir özəliyidi. Əgər nə vaxtsa, kimsə

şəhərimizin yay özəlliklərindən yazmaq istəsə, bundan da istifadə edə bilər. Tam səmimiyyətlə hər kəsə bu fikri istifadə etmək haqqını bağışlayıram...

Deməli, şəhərdə yaşadığım Masazır ərazisində hərdən elə bürkü olur ki, necə deyərlər, yarpaq da tərpenmir. Onda məcbur olub kənd məzarlığına üz tuturam... Çünki burada sükut və hava axını var... Üstəlik şair Məmməd Aslan da burada uyuyur... Onunla anlaşmaq mənə bir rahatlıq gətirir... Xəyalım qanadlanır... Dərələrdən... təpələrdən sel kimi... yel kimi... ruh kimi keçib gedirəm -üzü Qarabağa! Yönü Tuğa doğru... Bu əslində getmək yox, qaçmaqdı, uçmaqdı! Kaş ki gerçək olaydı... kaş ki!!!

Bəli, yaqın ki, nə demək istədiyimi və ümumiyyətlə hansı mənzərəni bu yazıda ortaya qoyduğumu təxmin etdiniz. Etməyənlər də, edən bilənlərdən soruşa bilərlər. Amma şəxsən mən ən azı bu yazının diktəsinin dinləyicisi olanların nəyi təxmin etdiyini heçdə anlamadım. Bilmədim ki, bu yazıya müdaxilə etməklə nə demək istəyirlər. Hər halda onlarda səlahiyyət sahibidi. Düşüdüklərini, ürəklərindən keçəni deyə bilərlər. Elə mən də düşündüyümü bu cırhacırda həsrəti ürəyimi göynədən kəndim, onun uşaqları barəsində yazdığım misraları dilə gətirirəm. Axi indi o yerlər cənnətdi.

*Bu kənd uşaqları yaman dəcəldi
Ağaca dırmaşır, daşa dırmaşır
Yapışb qartalın caynaqlarından -
Zirvədə səs yetməz qaşa dırmaşır...*

*Gah qoyun otarır, quzu səsləyir
Dərəni düz keçir, düzü səsləyir...
Dünənə boylanıb bizi səsləyir -
Yanında xatirə - qoşa dırmaşır...*

*Şalələ altında yuyunub çıxır
Ən hündür budalğa yüyürüb çıxır...
Böyük qarşısına buyurub - çıxır!
Gizlənmir, nə də ki, başa dırmaşır...*

*Əbülfət gördüyün, bildiyin yazır
İllərin yadından sildiyin yazır
Haradan haraya gəldiyin yazır -
Hərə də seçdiyi tuşa dırmaşır!..*

Bütün yazı boyu təbiətlə necə deyərlər, vuruşduq, əlbəyaxa olduq. Günəş gücünü göstərdikcə artıq qan-tərə batdığımızı özüməndən başqa hamı da görürdü. Hətta kiminsə özümə zülm etdiyimi düşünüb mənə çox rəhm dolu bir nəzərlə baxdığını, hətta o baxışlarla "özünə yazığın gəlsin!" dediğini anladım. Amma yenə səmimiyyətlə etiraf edirəm ki, vallah-billah Bakının bu istisində rəhm də heç bir işə yaramır. Ən yaxşı rəhm ərən bir yer tapmaq, cibə beş-üç manat qoyub Bakını tərk etməkdə. Təəssüf ki, bu da xəyalıdır, arzudu. Düşünürəm ki, daş üstündə ot bitirən Tanrı nə vaxtsa bizim qəbildən olanların da istəyini çin edər. Yəni biz də yol çantamızı atarlıq çiyinimizə və deyərək - Getdik evə!!!!

Hə, amma hələki getməmişəm. Hələki Bakıdayam...

Hə, isti öz işini gördü. Biz də, yəni mən və bilgisayar yazarımız Gülər xanım düşüdüklərimizi birtəhər sizə çatdırıdım. Xoşunuza gəlsə paylaşarsınız.

